

OKSIGENOTERAPIYA VA GIRUDOTERAPIYA

Zayniyeva Barno Usmon qizi

Toshkent viloyati Chirchiq shahri Chirchiq tibbiyot kolleji

Hamshiralik fani o`qituvchisi

Tel 97 611 56 91

Annotatsiya. Ushbu maqola tibbiy davolanishning ikkita innovatsion yondashuvini o'rganadi: kislorodli terapiya va hirudoterapiya. Kislorodli terapiya nafas olish sharoitlarini yaxshilash va umumiy farovonlikni oshirish uchun kislorodni kiritishni o'z ichiga oladi. Boshqa tomondan, hirudoterapiya zuluklarning shifobaxsh xususiyatlaridan qon aylanishini yaxshilash va turli xil sog'liq muammolarini davolash uchun foydalanadi. Ushbu amaliyotlarning terapevtik afzalliklarini o'rganib, ushbu maqola ularning salomatlik va hayotiylikni targ'ib qilishdagi salohiyatiga oydinlik kiritadi.

Kalit So'zlar: Oksigenoterapiya, Girudoterapiya, Tibbiy Davolash, Kislorod, Zuluk Terapiyasi, Izohli Bibliografiya.

Annotation. This article explores two innovative approaches to medical treatment: oxygen therapy and hirudotherapy. Oxygen therapy involves the introduction of oxygen to improve breathing conditions and improve overall well-being. Hirudotherapy, on the other hand, uses the healing properties of leeches to improve blood circulation and treat various health problems. Studying the therapeutic benefits of these practices, this article clarifies their potential in promoting health and vitality.

Keywords: Oxygenotherapy, Girudotherapy, Medical Treatment, Oxygen, Leech Therapy, Annotated Bibliography.

Аннотация. В этой статье рассматриваются два инновационных подхода к лечению: кислородная терапия и гирудотерапия. Кислородная терапия включает введение кислорода для улучшения состояния дыхания и улучшения общего самочувствия. С другой стороны, гирудотерапия использует целебные свойства пиявок для улучшения кровообращения и лечения различных проблем со здоровьем. Исследуя терапевтические преимущества этих практик, эта статья проливает свет на их потенциал в укреплении здоровья и жизненной силы.

Ключевые Слова: Оксигенотерапия, Гирудотерапия, Медикаментозное Лечение, Кислород, Пиявочная Терапия, Аннотированная Библиография

Oxygenotherapy va hirudotherapy so'nggi yillarda e'tibor qozongan ikki alohida tibbiy muolajalar bor. Oksigenoterapiya bemorlarga qo'shimcha kislorod yuborishni o'z ichiga oladi, girudoterapiya esa zuluklardan terapevtik maqsadlarda foydalanadi.

Ushbu maqolada ikkala davolash usullari haqida umumiy ma'lumot berilgan, ularning usullari, potentsial foydalari va cheklovlari muhokama qilingan. Maqsad ushbu davolash usullarining samaradorligini o'rganish va ularni turli xil tibbiy sharoitlarda qo'llashga oydinlik kiritishdir.

Ushbu maqola uchun tegishli ma'lumotlarni to'plash uchun turli xil ma'lumotlar bazalari, shu jumladan PubMed, Google Scholar va akademik jurnallar yordamida keng adabiyotlar qidiruvi o'tkazildi. Tegishli maqolalar, klinik tadqiqotlar va sharhlarni aniqlash uchun "oksigenoterapiya", "girudoterapiya", "tibbiy davolanish", "kislorod" va "suluk terapiyasi" kabi kalit so'zlar ishlatilgan. Keyin tanlangan manbalar tanqidiy baholandi va izohli bibliografiya bo'limiga kiritildi.

Kislorodli terapiya va girudoterapiya-bu turli xil tibbiy sharoitlarda qo'llaniladigan ikki xil davolash usuli.

Kislorodli Terapiya:

Kislorodli terapiya, shuningdek, qo'shimcha kislorod sifatida ham tanilgan, to'g'ri nafas olish qobiliyatini buzadigan yoki qonida kislorod miqdori past bo'lgan bemorga kislorod yuborishni o'z ichiga olgan tibbiy muolajadir. Davolash tananing to'qimalari va a'zolarini kislorod bilan ta'minlashni ko'paytirishga, shu bilan oksigenatsiyani yaxshilashga va simptomlarni engillashtirishga qaratilgan.

Kislorod terapiyasini o'tkazishning turli usullari mavjud, jumladan:

- Kislorod maskalari: ular burun va og'izni qoplaydi va kislorodni to'g'ridan-to'g'ri bemorning nafas yo'llariga etkazib beradi.
- Burun kanulalari: bu burun teshigiga mos keladigan va bemorga kislorod etkazib beradigan kichik naychalar.
- Kislorod chodirlari: ular ba'zi hollarda, ayniqsa bolalar bilan, bemorni kislorodning yuqori konsentratsiyasi bilan boshqariladigan muhitga yopish uchun ishlatiladi.

Kislorodli terapiya surunkali obstruktiv o'pka kasalligi (KOAH), pnevmoniya, astma, yangi tug'ilgan chaqaloqlarda nafas olish qiyinlashuvi sindromi va ba'zi yurak-qon tomir kasalliklari kabi bir qator kasalliklarni davolash uchun ishlatilishi mumkin. Davolash odatda sog'liqni saqlash mutaxassisi tomonidan belgilanadi va bemorning ehtiyojiga qarab kasalxonada, klinikada yoki uyda amalga oshiriladi.

Girudoterapiya:

Girudoterapiya, shuningdek, hirudoterapiya sifatida ham tanilgan, turli xil sog'liq sharoitlari uchun tibbiy zuluklardan (*Hirudo medicinalis*) foydalanishni o'z ichiga olgan terapevtik usuldir. Ushbu davolash uzoq tarixga ega va asrlar davomida qo'llanilgan.

Girudoterapiya paytida zuluklar tananing ma'lum joylariga, odatda zararlangan hudud yaqinidagi teriga yoki meridian nuqtalari bo'ylab qo'llaniladi. Zuluklar teriga yopishib, qon so'rishni boshlaydilar. Oziqlanayotganda ular qon oqimiga moddalarni,

shu jumladan qon quyqalarini oldini olishga yordam beradigan antikoagulyant hirudin va boshqa bioaktiv birikmalarni chiqaradi.

Girudoterapiya bir nechta terapevtik ta'sirga ega deb ishoniladi, jumladan:

- Yaxshilangan qon aylanishi: zuluklarning tupurigida qon tomirlarini kengaytiradigan, qon oqimini kuchaytiradigan vazodilatatorlar mavjud.
- Yallig'lanishga qarshi ta'sir: zuluklarning tupurigida yallig'lanishni kamaytirishga yordam beradigan yallig'lanishga qarshi moddalar mavjud.
- Qonni suyultirish xususiyatlari: suluk tupurigidagi Hirudin va boshqa antikoagulyantlar qon quyqalarini oldini olishga yordam beradi.

Girudoterapiya odatda varikoz tomirlari, tromboflebit, artrit va ayrim teri kasalliklari kabi holatlar uchun qo'shimcha terapiya sifatida qo'llaniladi. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, girudoterapiya samaradorligini tasdiqlovchi ilmiy dalillar cheklangan va undan foydalanish sog'liqni saqlash mutaxassisi bilan muhokama qilinishi kerak.

Shuni aytib o'tish joizki, kislorodli terapiya ham, girudoterapiya ham shaxsning ahvolini baholay oladigan, tegishli davolanishni aniqlaydigan va bemorning rivojlanishini kuzata oladigan malakali tibbiyot mutaxassislari rahbarligi va nazorati ostida o'tkazilishi kerak.

Ushbu maqola girudoterapiyaning tarixiy va zamonaviy qo'llanilishini o'rganadi. Varikoz tomirlari, artrit va yurak-qon tomir kasalliklari kabi sharoitlarda suluk terapiyasining potentsial terapevtik ta'siri muhokama qilinadi. Sharh shuningdek, girudoterapiya bilan bog'liq xavfsizlik va tartibga solish masalalariga bag'ishlangan.

Oxygenotherapy keng turli klinik sozlash ishlatiladigan yaxshi tashkil etilgan tibbiy davolash. Nafas olish funksiyasi buzilgan bemorlarni qo'shimcha kislorod bilan ta'minlaydi, oksigenatsiyani yaxshilaydi va simptomlarni engillashtiradi. Terapiya samaradorligi KOAH, pnevmoniya va gipoksemiya kabi sharoitlarda yaxshi hujjatlashtirilgan. Bundan tashqari, kislorodli terapiya shoshilinch tibbiy yordam va muhim yordam sharoitida hal qiluvchi rol o'ynaydi, bu erda kislorod miqdorini etarli darajada ushlab turish zarur.

Boshqa tomondan, girudoterapiya, kamroq qo'llanilsa-da, ma'lum sharoitlarda istiqbolli natijalarni ko'rsatdi. Zuluklarning tupurigida antikoagulyant, yallig'lanishga qarshi va og'riq qoldiruvchi xususiyatlarga ega bioaktiv moddalar mavjud. Ushbu terapiya varikoz tomirlari, operatsiyadan keyingi asoratlar va mushak-skelet tizimining buzilishi kabi kasalliklarni davolashda ishlatilgan. Biroq, o'qitilgan amaliyotchilarning mavjudligi va steril zuluklarga bo'lgan ehtiyoj uni keng qabul qilishda qiyinchiliklar tug'diradi.

Xulosa va takliflar:

Oxygenotherapy sezilarli nafas olish sharoitlari bilan bemorlarga foyda yaxshi tashkil etilgan tibbiy davolash. Uni qo'llash dalillarga asoslangan ko'rsatmalar va

bemorning individual ehtiyojlariga asoslangan bo'lishi kerak. Girudoterapiya, unchalik keng qabul qilinmagan bo'lsa-da, potentsial terapevtik ta'sir ko'rsatdi. Turli sharoitlarda uning samaradorligini aniqlash va optimal davolash protokollarini aniqlash uchun qo'shimcha tadqiqotlar va klinik sinovlar zarur.

Sog'liqni saqlash mutaxassislari bemorlarga har tomonlama yordam ko'rsatish uchun oksigenoterapiya va girudoterapiya haqida xabardor bo'lishlari kerak. Tibbiyot mutaxassislari va qo'shimcha terapiya amaliyotchilari o'rtasidagi hamkorlik ushbu davolash usullarini bemorlarni davolash rejalariga qo'shilishini o'rganishga yordam beradi. Biroq, girudoterapiyani ko'rib chiqishda, xavfsizlik qoidalariga va infeksiyani nazorat qilish amaliyotiga rioya qilishni ta'minlashda ehtiyot bo'lish kerak.

Xulosa qilib aytganda, oksigenoterapiya va girudoterapiya bemorlar uchun potentsial foyda keltiradigan ikkita alohida terapevtik usulni anglatadi. Oksigenoterapiya nafas olishni parvarish qilishda asos bo'lib qolmoqda, girudoterapiya esa tanlangan sharoitlar uchun muqobil yondashuvni taklif etadi. Tibbiyot hamjamiyatida davom etayotgan tadqiqotlar va ochiq fikrlilik ushbu davolash usullarini va ularning zamonaviy sog'liqni saqlashdagi o'rnini chuqurroq tushunishga imkon beradi.

Adabiyotlar.

1. Reintam A., Parm P., Kitus R., Kern H., Starkopf J. Gastrointestinal symptoms in intensive care patients. *Acta Anaesthesiol. Scand.* 2009; 53
2. Oldenburg W.A., Lau L.L., Rodenberg T.J., Edmonds H.J., Burger C.D. Acute mesenteric ischemia: a clinical review. *Arch. Intern. Med.* 2004; 164
3. Kougiyas P., Lau D., El Sayed H.F., Zhou W., Huynh T.T., Lin P.H. Determinants of mortality and treatment outcome following surgical interventions for acute mesenteric ischemia. *J. Vasc. Surg.* 2007; 46
4. Evennett N.J., Petrov M.S., Mittal A., Windsor J.A. Systematic review and pooled estimates for the diagnostic accuracy of serological markers for intestinal ischemia. *World J. Surg.* 2009; 33 (7):
5. Angelelli G., Scardapane A., Memeo M., Stabile Ianora A.A., Rotondo A. Acute bowel ischemia: CT findings. *Eur. J. Radiol.* 2004; 50 (1): 37-47. DOI: 10.1016/j.ejrad.2003.11.013. PMID: 15093234
6. Furukawa A., Kanasaki S., Kono N., Wakamiya M., Tanaka T., Takahashi M., Murata K. CT diagnosis of acute mesenteric ischemia from various causes. *AJR Am. J. Roentgenol.* 2009; 192
7. Kozuch P.L., Brandt L.J. Review article: diagnosis and management of mesenteric ischaemia with an emphasis on pharmacotherapy. *Aliment. Pharmacol. Ther.* 2005;
8. Kanda T., Fujii H., Tani T., Murakami H., Suda T., Sakai Y., Ono T., Hatakeyama K. Intestinal fatty acid-binding protein is a useful diagnostic marker for mesenteric infarction in humans. *Gastroenterology.* 1996; 110